

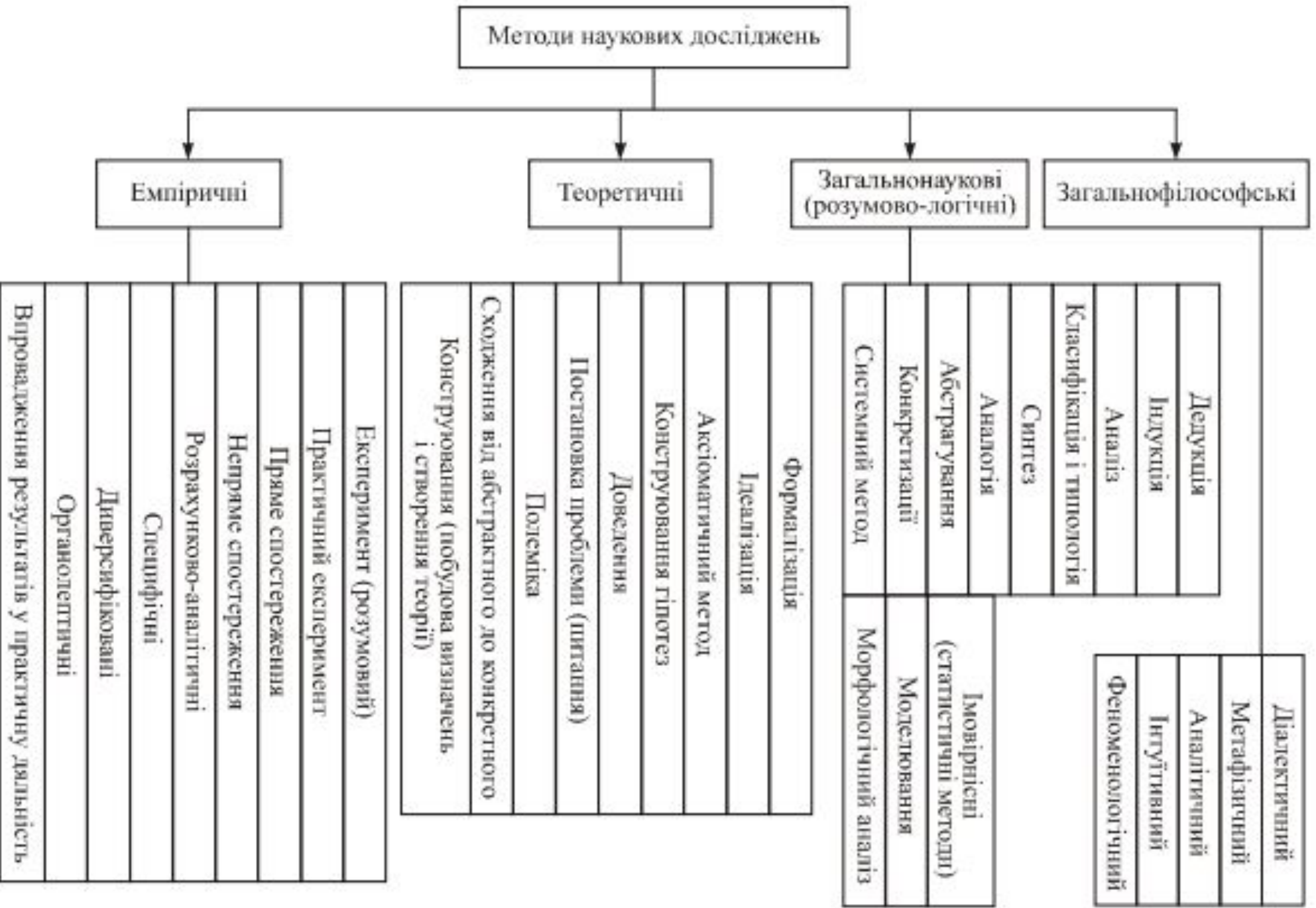
**Методи наукових
досліджень.
Загальнонаукові та
емпіричні методи**

Метод

- (гр. *methodos* — спосіб пізнання) у широкому розумінні означає «шлях до чогось», або спосіб діяльності суб'єкта у будь-якій сфері діяльності.
- — це спосіб, шлях теоретичного або практичного пізнання дійсності, підпорядкований вирішенню конкретного завдання.
- сукупність певних правил, прийомів, засобів та норм пізнання і дій щодо навколишнього світу.

-
- Методологія оперує:
 - Методами духовної (у тому числі наукової) діяльності
 - Методами практичної діяльності

Загальнонаукові методи наукового дослідження

Аналіз

Синтез

Індукція

Аналогія

Моделювання

Імовірнісні
(статистичні)
методи

Кореляційний
аналіз

Регресійний
аналіз

Імовірнісно-
статистичні
методи

Факторний
аналіз

Кластерний
аналіз

Контент-
аналіз

Метод
імплікаційних
шкал

Метод
класифікації
і типології

Теоретичні методи наукового дослідження

Формалізація (від лат. formalis — форма, правило) — метод, який базується на відволіканні від конкретного змісту досліджуваних явищ і поєднання їх на основі подібності форми.

Ідеалізація (фр. ideal — досконалість) — метод наукового дослідження, за допомогою якого подумки конструюються поняття про неіснуючі об'єкти, але такі, що мають прообрази у реальному світі.

Аксиоматичний метод (аксіома від грецьк. аксіома — загальноприйняте) — метод побудови наукової теорії, за яким в основу мають бути покладені певні вихідні положення — аксіоми або постулати, з яких усі інші твердження цієї теорії мають виводитися суто логічним шляхом за допомогою доведень.

Гіпотетико-дедуктивний метод. Сутність цього методу полягає у створенні системи дедуктивно пов'язаних між собою гіпотез, які є підґрунтям для виведення тверджень про емпіричні факти, справжнє значення яких невідоме. доведень.

Сходження від абстрактного до конкретного — це метод наукового дослідження, який характеризує рух теоретичної думки до найповнішого, всебічного та цілісного відтворення предмета.

Емпіричні методи

- Емпіричні методи побудовані на потребах практичної діяльності людини, осмислення якої допомагає зрозуміти сутність, особливості, характер явищ, ситуацій, процесів. Основу емпіричних методів становлять **експерименти і спостереження**.

Експеримент (лат. experimentum — проба, дослід) — це метод пізнання об'єкта, який передбачає активне і цілеспрямоване втручання дослідника в природні процеси існування предметів і явищ за допомогою науково організованих штучних, але близьких до реальності умов.

Спостереження як метод пізнання забезпечує отримання первинної інформації про об'єкт дослідження у вигляді емпіричних характеристик.

Методи спостережень можуть бути прямими і непрямими.

- **Методи прямого спостереження** — спостереження в реальному вимірі часу і на основі безпосереднього спілкування або прямих комунікацій;
- **непряме спостереження** — це спостереження, яке спирається на опосередковані зв'язки і комунікації та опрацьовується за певних дискретних відрізків часу

Органолептичні методи

- сукупність правил, прийомів та процедур оцінювання об'єкта дослідження за допомогою органів відчуття

Метод КЛАСИФІКАЦІЇ – це поділ явищ і понять, що їх характеризують на певні класи

ПРИНЦИПИ КЛАСИФІКАЦІЇ:

**Принцип єдності
критерію**

**Принцип
співмірності поділу
явищ і понять**

**Принцип
альтернативності,
або**

**взаємовиключення
Принцип
багатоступінчасто
сті класифікації**

**Принцип повноти
класифікації для
кожного її ступеня**